

# Millioner trues av sult i Somalia

**Utviklingsfondets arbeid:**  
Årets suksess og lærepeng

**Operasjon Dagsverk 2014:**  
Arbeidet er godt i gang  
etter den nasjonale  
dugnaden

**Tørke og klimaendringer:**  
Uforutsigbart vær rammer  
matproduksjonen hardt



Årsmelding 2016



UTVIKLINGSFONDET

# INNHold

Leder	2
Tørkekatastrofe i Somalia	4
Årets suksess og lærepenge	8
Garantert gode frø	10
Ikke alle såfrø spirer	12
Operasjon Dagsverk 2014	14
Næringsrettet bistand	16
Start en ny krig!	18
Våre støttespillere	20
Spire	21
Styrets beretning	22
Regnskap 2016	23



**I MALAWI:** Daglig leder Kari Helene Partapuoli besøkte Malawi i 2016. Bøndene der har opplevd store utfordringer når været slår feil og avlingene svikter.

**Forsidebilde:** Millioner av mennesker er rammet av en alvorlig tørke i Somalia. Les mer om krisen på side 4-7.

Foto: Abdirizaq Libah, Candlelight

## Økonomisk vekst i klimaendringenes tid

**Ekstremvær er et stort problem for fattige bønder. Tross krevende forhold er det nettopp landbruket vi må satse på for å bekjempe fattigdom.**

I 2016 besøkte jeg Malawi og bøndene vi jobber med flere ganger. Malawi er et av verdens fattigste land og landbruk er den viktigste økonomiske sektoren i landet. Nesten alle i Malawi er avhengige av å dyrke sin egen mat for å tjene til livets opphold og for å ha nok mat til familien.

Bøndene opplever store utfordringer når været slår feil og mange benytter seg av arbeidskrevende og lite effektive dyrkningsteknikker. Bøndene har dessuten få muligheter til å selge og tjene penger på det de produserer. For å bekjempe fattigdom i Malawi er det helt nødvendig å satse på landbruket.

Sammen med lokale partnere jobber vi med å lære opp bønder i klimasmarte landbruksteknikker som gjør at avlingene blir gode selv når regntidene er dårlige. De som er med i våre prosjekter produserer mer mat enn før og har et overskudd som gir økte inntekter til familien. I mange landsbyer organiseres spare- og lånegrupper som gir bøndene mulighet til å opparbeide kapital som kan brukes til å investere i og videreutvikle gårdsdriften. Spesielt ungdom og kvinner spiller viktige roller i å skape økonomisk vekst i landbrukssektoren.

I likhet med mange andre fattige land har

Utgitt av Utviklingsfondet mai 2017

**Redaktør og layout:**

Anders S. Hosar

anders@utviklingsfondet.no

**Redaksjonsmedlem:**

Elin Cecilie Ranum

elin@utviklingsfondet.no

**Ansvarlig redaktør:**

Kari Helene Partapuoli

kari.helene@utviklingsfondet.no

**Utviklingsfondet**

Mariboegate 8

0183 Oslo

Tlf: 23 10 96 00

Epost: [post@utviklingsfondet.no](mailto:post@utviklingsfondet.no)



Malawi en stor ungdomsbefolkning. Mange unge malawiere emigrerer til Sør Afrika for å se etter jobber og blir ofte utnyttet på arbeidsmarkedet og i flere tilfeller offer for menneskehandel. For at den store andelen unge malawiere skal ha gode fremtidsmuligheter må det skapes flere arbeidsplasser og mer økonomisk vekst med utgangspunkt i landbrukssektoren i Malawi.

#### Arbeidsplasser i landbruket

Den afrikanske union understreker viktigheten av en vekst innen landbruket for å bekjempe fattigdom og har som mål å skape arbeidsplasser for 30 % av kontinentets unge innen verdikjeder i landbruket frem mot 2030. Vårt arbeid i Malawi, Etiopia, Somalia, Nepal og Mellom-Amerika er med på å bidra til et produksjonsoverskudd som gir muligheter for økonomiske investeringer i landbruket, og er viktig for at fattige som er avhengige av selvbergingslandbruk kan komme ut av fattigdommen.

#### Samarbeid med næringslivet

For å bekjempe fattigdom og skape økonomisk vekst for fattige på landsbygda

må alle gode krefter samarbeide. I løpet av året har Utviklingsfondet, sammen med samarbeidspartnere, jobbet for å sette søkelys på mulighetene for å skape flere jobber på det afrikanske kontinentet. I november arrangerte Utviklingsfondet, LO og Fellesrådet for Afrika konferansen Sammen om 1 million nye jobber i Afrika, hvor næringslivsaktører, organisasjoner og myndigheter kom sammen for å diskutere hvordan Norge kan bidra til å skape noen av de mange jobbene som trengs fremover.

Vi ser at det er store muligheter for at samarbeid mellom næringsliv og bistands- og utviklingsaktører kan bidra til å støtte opp om Afrikas egen målsetning om å skape jobber med utgangspunkt i landbrukssektoren.

#### Ekstremvær skaper problemer

En stor utfordring for økonomisk vekst og fattigdomsbekjempelse er resultatene av klimaendringene. 2016 har vært enda et år med dårlige regntider som har ført til alvorlig tørke og matmangel. Dette har store konsekvenser for dem som rammes. Både i deler av Etiopia og Somalia har regntidene slått feil og både dyr og mennesker lider. Flere

har mistet alt de har og er tvunget til å forlate hjemmene sine.

Fremover må vi regne med at vi stadig oftere vil oppleve både ekstrem tørke og voldsomme regnskyll som kan ødelegge det alt for tørre jordsmonnet. For å hindre at ekstremværet ødelegger livsgrunnlaget for fattige mennesker må det satses enda mer på klimatilpasning og forebygging. Vi ser at lokalsamfunn som er godt forberedt ikke rammes like hardt av ekstreme tørkeperioder.

Med klimasmarte landbruksteknikker, vanningsystemer og stabil tilgang på gode såfrø kan lokalsamfunn møte klimaendringenes utfordringer på en god måte. Den beste måten å håndtere sult- og tørkekatastrofer på er å forebygge dem.

*Kari Helene Partapuoli*

**Kari Helene Partapuoli**  
Daglig leder

# Hvorfor reagerer vi for sent?



Millioner av mennesker i Somalia, Sør-Sudan, Nigeria og Jemen er rammet av en av de alvorligste sultkatastrofene verden har sett på lenge. Dette er ikke første gang vi har reagert for sent eller vært vitne til de alvorlige konsekvensene av ekstremvær. Men når skal vi ta innover oss at klimaendringene truer livsgrunnlaget til millioner mennesker?



**SISTE UTVEI:** Tørken i Somalia er dramatisk. Utviklingsfondets partner Candlelight kjører ut vann til noen av de som er hardest rammet. Foto: Candlelight.

# Tørkekatastrofe i Øst-Afrika

**Vi vet hvordan vi kan begrense konsekvensene av ekstremvær. Men vi gjør for lite - og for mye ansvar overlates til de fattigste og mest utsatte.**

Store deler av Somalia er rammet av en av de verste sultkatastrofene vi har sett på mange tiår. 6 millioner mennesker, over halvparten av landets befolkning, har usikker tilgang på mat. 3 millioner mennesker sulter. De er avhengige av nødhjelp – men ikke alle får det. Over seks hundretusen mennesker har måttet forlate hjemmene sine. En oppvoksende generasjon somaliere kan dø, eller blir merket for livet. Det er disse menneskene som skal føre landet videre, bygge det opp, forme samfunnet, skape gode og trygge liv.

## En varslet krise

Husdyrhold er den viktigste inntektskilden i Somalia. Nå er 70-80 prosent av husdyrene døde. Med dyrene forsvinner livsgrunnlaget til store deler av befolkningen. Det samme skjedd for et år siden i nabolandet Etiopia.

Det hadde ikke trengt å være slik. De første alarmene kom tidlig. Tørken kom først i 2015. Så i 2016. Og fortsatte i 2017. Den utviklet seg å bli den verste tørken i landet på 40 år. Avlingene slo feil. Når avling etter avling har sviktet i tre år tærer man på kornlagrene til det til slutt ikke er noen ting igjen. Allerede i begynnelsen av 2016 advarte FN om de mulige konsekvensene av langvarig tørke på store deler av det afrikanske kontinentet. Men reaksjonene uteble.

Utviklingsfondet og somalisk diaspora sa også i fra. Vi fryktet at Somaliland og Puntland, nord i Somalia, kunne bli like hardt rammet av tørken som Etiopia. Og gjennom vårt arbeid så vi hvordan det er mulig å begrense skadene ved tørke og ekstremvær. Bønder som har tilpasset sin gård til å takle flom og tørke klarer seg bedre når forholdene blir vanskelige. Slik kan de unngå å sulte.

## Frustrerende

For oss som til daglig arbeider med å redusere konsekvensene av klimaendringene og sikre vedvarende matsikkerhet er det frustrerende at alarmklokkene går uten av noen reagerer. Ikke minst fordi vi vet at bak overskriftene

og bildene fra sultkatastrofen skjuler det seg en dyster virkelighet. Vi ser det i de fleste av landene vi jobber i. Etter nok et år med værphenomenet el niños herjinger sitter bønder i Malawi, Etiopia, Nepal, Guatemala og Nicaragua igjen med lavere avlinger enn de hadde håpet på. Er det ikke tørken, er det flommen som tok knekken på maisen eller grønnsakene.

” **Det er frustrerende at alarmklokkene går uten at noen reagerer**

Verken el niño, eller motstykket la niña er nye fenomener. Tørke er heller ikke noe nytt. Bønder har helt siden jordbrukets opprinnelse vært avhengig av været. Regnet må komme på riktig tid. Og slutte på riktig tid. Problemet er at det veldig ofte ikke gjør det lenger. Samtidig som den globale temperaturen har økt, har hyppighetene av ekstreme værforhold, som lange tørkerperioder økt. Været blir mer voldsomt, ekstremt og forutsigbart. Og da er det vanskelig å være bonde. For de kan ikke følge de gamle værtegnene for å beregne når de skal så.

## Vi må tilpasse oss et klima i endring

Vi vet hva som skjer og det mangler ikke på dystre, og vitenskapsbaserte, estimater om hvordan situasjonen vil se ut i framtiden. FNs organisasjon for mat og landbruk (FAO) anslår at mellom 35 og 122 millioner mennesker kan havne i fattigdom innen 2030 som følge av tapte inntekter fra landbrukssektoren. Stikk i strid med ambisjonen om å utrydde sult innen det samme året som verdens land satte seg da de ble enige om bærekraftsmålene. Om det blir nærmere 35 eller nærmere 122 avhenger i stor grad av hva vi gjør.

Vi vet at vi kan forebygge. Og vi har ganske god kunnskap om hvordan vi kan gjøre det. Men når katastrofene inntreffer forsvinner ofte det langsiktige – kanskje det blir for komplekst, eller for banalt? Og det kan



## Tørke i Somalia

**6,2 millioner**

har dårlig tilgang på mat og trenger humanitær hjelp

**3 millioner**

trenger livreddende hjelp

**1 million**

barn er akutt underernærte og trenger behandling

**1,1 million**

er internt fordrevne, antallet er doblet de siste månedene

**70-80%**

av husdyrene i landet er døde

**Kilder: Reliefweb, FAO**

sies ganske enkelt. Skal vi sikre nok mat til verdens befolkning i framtida, må vi satse på matproduksjon. Gjennom flere år har Utviklingsfondet støttet bønder i arbeidet med å finne lokale løsninger på hvordan de best kan tilpasse jordbruksproduksjonen til de nye utfordringene de møter når klimaet endrer seg. Og vi ser at det nytter.

I Somaliland, nord i Somalia, har bedre såfrø, bedre jordbevaringsteknikker og vanningsystemer som øker fuktigheten i jorda og som dermed gjør det mulig å øke mat- og fôrproduksjonen ført til at familiene har kunnet stå imot tørken lengre enn andre steder. Vaksinasjon og tiltak for bedre dyrehelse har gjort husdyrene, som store deler av



**PÅ FLUKT FRA TØRKEN:** Over en million somaliere er nå på flukt i eget land, og antallet har doblet seg de siste månedene. Mange bor i improviserte teltleire som denne. *Foto: Alice Ennals, Utviklingsfondet.*

befolkningen lever av, mer motstandsdyktige. De har ikke sluppet unna tørken, men konsekvensen av den kunne vært større.

### Stiller opp på dugnad

Et ensidig fokus på matproduksjon er ikke nok. Klimatilpasning og forebygging handler også om å ta bedre vare på naturressursene og forvalte disse på en god måte – for fellesskapets beste. Dette krever felles innsats fra flere enn den enkelte bonden, og gjennom mobilisering og felles planlegging ser vi hvordan landsbyer utvikler og gjennomfører tiltak som reduserer sårbarheten.

I våre program ser vi hvordan mennesker mobiliserer til en felles dugnad for å ta vare på

skogen eller sikre veien så den ikke blir tatt av flom. De stiller opp og hjelper hverandre når det er behov. Gjennom spare- og lånegrupper putter kvinner som knapt eier nåla i veggen noen kroner på sparegrisen hver uke. Ikke bare for å kunne investere eller ta opp lån for å sikre seg selv innsats, men også for at nabokonen skal kunne få låne penger hvis hun må ta med seg et av barna på sykehus.

### Vi kan faktisk gjøre noe

Behovet for felles og langsiktig innsats og tenking har aldri vært større. Klimaendringene krever en større innsats fra oss alle. Selv om skogbevaring og en bedre forvaltning av naturressursene gir direkte fordeler for den enkelte bonde, er det ikke slik at vi kan overlate

ansvaret for å sikre naturressursene i framtiden til fattige bønder i Etiopia eller Guatemala. Så lenge vi ikke tar vår del av ansvaret for å hindre at temperaturen øker enda mer, vil utfordringene for fattige mennesker på landsbygda i store deler av Afrika, Mellom Amerika og Asia øke. For vi kan faktisk gjøre noe for at antallet nye mennesker som havner i fattigdom blir nærmere 35 millioner enn 122.

Skrevet av:

**Elin Cecilie Ranum**  
Leder for Policy- og  
informasjonsavdelingen



# Kunsten å lage gode frø

**Bærekraften til en lokal frøbank er avhengig av at banken lagrer og distribuerer kvalitetsfrø. Men om man ikke har tilstrekkelig med kunnskap og god organisering i bunn, kan det fort gå galt.**

Mange bistandsprosjekter gir gode resultater og endrer livene til verdens fattige. Men andre ganger går det ikke så bra. Vi i Utviklingsfondet er opptatt av å vise fram og å lære av både våre suksesser og våre lærepenge. Derfor har vi på de kommende sidene trukket fram et prosjekt som var vellykket og et prosjekt som ikke ga de ønskede resultatene. I begge tilfellene var målet å sikre fattige bønder tilgang på et mangfold av gode frø, noe av det mest grunnleggende i landbruket. Dette gjorde vi ved å støtte lokale frøbanker.

## **Suksess og lærepenge**

Klimaendringene skaper bekymring for fremtidens matsikkerhet. Landbruket er den sektoren som rammes aller hardest når været blir villere og mer uforutsigbart. For å kunne tilpasse matproduksjonen til klimaendringene er vi avhengige av å bruke det genetiske mangfoldet som finnes blant verdens planter og dyr. Jo mindre variert den er, desto mer sårbar blir matproduksjonen.

## **Hvorfor lokale frøbanker?**

En frøbank er en samling av frø av planter som brukes i landbruket og deres ville slektninger. Hovedmålet med en frøbank er å bevare det genetiske mangfoldet og gjøre det tilgjengelig for bruk både nå og i framtiden.

Frøene i frøbanker som drives av stater eller forskningsinstitusjoner vil i noen tilfelle være tilgjengelige for profesjonelle foredlere, men er i liten grad tilgjengelig for bønder flest. Det vil Utviklingsfondet gjøre noe med.

For å gi bønder tilgang på de riktige såfrøene når de trenger det, støtter Utviklingsfondet lokale frøbanker på landsbygda i fattige land som er drives av bøndene i fellesskap. Dette gir bøndene en mulighet til å prøve ut nye vekster. I tillegg er det en viktig sikkerhet for bønder som ikke har såfrø – enten fordi avlingene svikter, eller fordi matmangel har tvunget dem til å spise opp alt kornet. Etter jordskjelvet i Nepal i 2015 og under tørken i Etiopia og Somalia de to siste årene ser vi også at lokale frøbanker kan ha en rolle i katastrofeberedskap.

I tillegg til at lokale frøbanker sikrer at bøndene får tilgang til frø, har de også noen andre viktige funksjoner. For det første bidrar lokale frøbanker til å bevare mangfoldet av bøndenes matplanter. Ved å sikre økt bruk av de ulike frøene, forsvinner ikke de genetiske egenskapene selv om avlingene på noen åkerlapper blir ødelagt av uforutsette hendelser. For det andre skal lokale frøbanker bidra til bedre avlinger. Dette gjør de ved å sikre at bøndene har tilgang på frø av god kvalitet.

**SUKSESS OG LÆREPENGE**

Mange steder hvor Utviklingsfondet jobber er det vanskelig for fattige bønder å få tak i kvalitetsfrø. Dette skaper en ond sirkel med små avlinger og fattigdom. Den tredje funksjonen til frøbanken ligger i potensialet for å skape økonomisk aktivitet gjennom salg av frø. Dette kan sikre frøbanken inntekter og gjøre den selvgående.

## **Ikke alltid like lett**

Ikke alle lokale frøbanker fungerer etter hensikten. Om man skal sikre fattige bønder tilgang på kvalitetsfrø kreves det mer enn å bygge et lager. For å nå dette målet kreves det både kunnskap, organisering og evne til å bygge eierskap hos bøndene. De to eksemplene på de kommende sidene gir et innblikk i hva som gjør at en frøbank et sted kan gi bøndene en bedre hverdag, mens en annen frøbank ikke leverte det vi hadde håpet. Suksesser og lærepenge som disse historiene tar vi med oss i vårt arbeid fremover.

Skrevet av:

**Waranoot Tungittiplakorn Strand**  
Leder for utenlandsavdelingen







**FORNØYD:** Tilgang på gode frø er helt avgjørende for fattige bønder. Ved den bondestyrte frøbanken i Dang produserer de store mengder kvalitetsfrø til bønder i området.

# Garantert gode frø

**Frøbanken i Dang i Nepal gir lokalsamfunnet gode frø og økte avlinger. I tillegg selger de så mye frø at inntektene dekker alle frøbankens utgifter – og i tillegg er det penger til overs som medlemmene får.**

Tilgang til kvalitetssäfrø krever mer enn lagringsinfrastruktur. Styrket lokal kunnskap, engasjement og lokalt eierskap må til.

Bønder trenger kvalitetsfrø for å oppnå gode avlinger. Gode frø kjennetegnes ved at en stor andel av dem spirer, og at de gir planter som er motstandsdyktige mot sykdom og insekter. I tillegg har vekstene gode egenskaper som for eksempel smak, næringsverdi, osv. Bøndene som driver den lokale såfrøbanken i Dang-distriktet i Nepal vet mye om såfrøene som gir gode avlinger.

Utviklingsfondet har støttet denne frøbanken gjennom samarbeidsorganisasjon Local Initiatives for Biodiversity Research and Development (LI-BIRD). Frøbanken i Dang lagrer og låner ut frø til medlemmene. I tillegg selger den også såfrø til andre bønder. Salget går nå så bra at inntektene dekker alle frøbankens utgifter, og i tillegg er det en del til overs som medlemmene får.

## Nøkkelen til suksess

Når vi skal prøve å gjenta suksessen fra frøbanken i Dang andre steder, må vi vite hva som gjør at den fungerer så bra. Vi har funnet fire forhold som har gjort denne frøbanken spesielt vellykket.

**Kunnskap om frø:** Utviklingsfondets samarbeidspartner i Nepal, LI-BIRD, har svært god kunnskap om biologisk mangfold i landbruket. De vet at en god kartlegging av såfrø og såfrøbehov i området er viktig når en lokal frøbank skal opprettes. Kunnskap fra kartleggingen er gitt videre til bøndene og brukes målrettet for å legge en helhetlig og langsiktig plan i etableringsfasen.

**Frø er ferskvare:** De lokale frøbankene har ofte ikke mulighet til å sikre samme kvalitet på frølageret som mer avanserte frøbanker hvor det til enhver tid er mørkt, tørt og mange

minusgrader. For at flest mulig av frøene skal spire, må de derfor ikke lagres for lenge. Dette oppnås ved at frøene hovedsakelig bevares gjennom bruk i bøndenes egne åkrer. Noen av de lagrede frøene tas ut og brukes i dyrking, og etter innhøsting erstattes de av nye frø. Frøene må helst byttes ut hver sesong.

**Kapasitetsbygging og såfrøkomité:** Bøndene i Dang og LI-BIRD har lagt vekt på kunnskap og kompetansebygging. Medlemmer av frøbanken som har mye kunnskap om såfrø er valgt inn i en såfrøkomité og har rolle som et fast rådgivningsorgan. Resten av administrasjonen i såfrøbanken byttes ut regelmessig gjennom en demokratisk prosess. LI-BIRD bidrar med opplæring samtidig som de selv får lokalkunnskap fra komiteén. Dette skaper et solid fundament som bidrar til en vellykket frøbank.

**Garanti på såfrøkvalitet gir suksess:** Såfrø av høy kvalitet er grunnlaget for driften av en lokal såfrøbank. Dang frøbank har valgt å gi kvalitetsgaranti på såfrøene de selger. Dette er en god markedsstrategi, men krever tett oppfølging. Såfrøkomiteen overvåker hele produksjonen av såfrø, fra såing til høsting og lagring.

Skrevet av:

**Aina Grødhall**  
Programkoordinator Nepal

**Rosalba Ortiz**  
Programkoordinator agrobiodiversitet og klima





**— Det er en stor ære å bli medlem av såfrøkomiteen i Dang, men det krever mye arbeid**

Det sier Birman Chaudhary. Han er bonde og har i flere år hjulpet andre bønder med å få bedre avlinger og økte inntekter. Dette arbeidet fortsetter han nå ved å legge ned en innsats for frøbanken.

## **Frøbanken i Dang**

Dang frøbank har 604 medlemmer. Mer enn halvparten av disse er kvinner. Styringskomiteen består av 11 medlemmer og halvparten av disse er eksperter på produksjon av såfrø. I 2015/2016 produserte Dang frøbank over 20 tonn såfrø som ble lånt ut til 1672 bønder.

Salg av såfrø finansierer driften av frøbanken og ga også et overskudd på USD 18 116 som ble fordelt mellom de 86 bøndene som bidro til å produsere såfrø. Såfrøbanken i Dang jobber tett med distriktets landbruksmyndigheter som også overvåker såfrøkvaliteten.

# Ikke alle såfrø spirer



**FRØBANK:** Det ble lagt ned en god innsats for å sette i stand en såfrøbank i Kantale på Sri Lanka, men mangel på kunnskap og erfaring gjorde at frøbanken aldri har blitt noen suksess.

## Den lokale frøbanken i Kantale på Sri Lanka ble opprettet i 2011, med mål om å gjenta suksessen med frøbanker fra Nepal. Slik gikk det ikke.

Arbeidet med frøbanken ble ledet av den lokale organisasjonen Green Movement of Sri Lanka. Dette er en organisasjon Utviklingsfondet har samarbeidet med i flere år, og som har levert gode resultater. De er spesielt gode på politisk arbeid. Frøbanker var derimot noe Green Movement hadde lite erfaring med. Målet var å bote på den manglende erfaringen ved at Utviklingsfondets samarbeidspartner i Nepal skulle gi veiledning til Green Movement. Noen ansatte fikk opplæring og besøkte en frøbank i Nepal for å lære mer.

Det viste seg at opplæringen ikke ga Green Movement en god nok forståelse for hvordan en lokal såfrøbank fungerer. I tillegg ser det ut til at organisasjonens kommunikasjon med

lokale bønder på Sri Lanka ikke var god nok. Frøbanken på Sri Lanka endte med å fungere mer som et museum med en samling av forskjellige såfrøsorter, enn som et dynamisk frølagringssystem. Frøbanken i Kantale betjener få bønder og den vokser ikke.

### Hva gikk galt?

Vi ønsker å lære av våre feil. Derfor har vi kartlagt hva som gjorde at frøbanken på Sri Lanka ikke ble noen suksess.

**Mangel på kunnskap og erfaring:** Vi har hatt et vellykket samarbeid med Green Movement of Sri Lanka i mange år, men de kunne ikke så mye om frøbanker. Vi klarte ikke i tilstrekkelig grad å kompensere for den manglende



**UTVALG AV FRØ:** Inne i frøbanken er det stilt ut et utvalg av frø. Men dessverre er mange av dem av dårlig kvalitet.

erfaringen da vi startet opp dette prosjektet, dette ga noen veldig konkrete utfall. Frøbanken ble etablert uten en systematisk kartlegging av den lokale såfrøsituasjon og de lokale behovene. Vi ser også at Green Movement ikke har nok erfaring til å kunne veilede bøndene og klarer heller ikke å skape et bredt eierskap til frøbanken hos målgruppen. Den nepalske organisasjonen LI-BIRD som hadde ansvaret



for å følge opp Green Movement, hadde ikke nok kapasitet til å følge opp en annen organisasjon i et annet land.

**Manglende vektlegging av kvalitet:** Hverken Green Movement eller bøndene i Kantale på Sri Lanka har fokusert nok på hva som må til for å produsere såfrø med god kvalitet. Det mangler et system for kvalitetskontroll av frø, og frøene blir dermed ikke gode nok. En frøbank som ikke har gode frø, er ikke mye verdt for medlemmene. Når frøene ikke er gode, er de heller ikke attraktive på markedet.

**Svak ledelse av frøbanken:** Frøbanken i Kantale ledes av en såfrøkomiteé. Disse hadde ikke nok kunnskap om drift av frøbanker og det var ikke noen plan for å stryke deres kompetanse. Mandatet til komiteen er begrenset til å passe på at de som låner frø leverer tilbake nye frø etter innhøsting.

### Usikker framtid

Frøbankene i Sri Lanka er fortsatt i drift. De produserer noen hundre kilo frø av forskjellige plantesorter hvert år, men betjener

færre bønder enn forventet. Etablering av en bærekraftig frøbank ble for teknisk krevende for samarbeidspartneren Green Movement.

Det er usikkert om frøbanken på Sri Lanka vil være i stand til å drive videre uten støtte etter at prosjektet ble avsluttet i 2016. Det skyldes at frøbanken mangler en god strategi for å gjøre seg selvgående økonomisk.

Skrevet av:

**Aina Grødahl**  
Programkoordinator Nepal

**Rosalba Ortiz**  
Programkoordinator agrobiodiversitet og klima



## Frø til hjelp i krisetid

Utviklingsfondets langsiktige arbeid med lokale frøbanker viste seg å være svært nyttig i arbeidet etter det kraftige jordskjelvet i Nepal i 2015. Frøbankene bidro sterkt til at vi kunne distribuere lokalt tilpassede frø til de jordskjelvrammede bøndene som hadde tapt oppsparte frø og avling. Sammenhengen mellom langsiktig arbeid og nødhjelp ble synlig. 19 158 familier fikk jordbruksutstyr og lokalt tilpasset såfrø. Slik fikk de avlinger også ved neste innhøsting, og sikret både mat på bordet og inntekter.

Foto: Pitambar Shrestha, LI-BIRD.

# - Vær så snill, ikke reis!

## **Pengene fra Operasjon Dagsverk 2014 gikk til Utviklingsfondets arbeid i Etiopia og Malawi. Nå brukes pengene for å bedre ungdoms - og spesielt jenters - stilling i samfunnet.**

Vakker sang lyder gjennom rommet. Det er medlemmer av Young Women Can Do It som synger. Vi er på Abay Atir skole i Amhararegionen i Etiopia. Fra dette området er det vanlig at ungdom reiser til andre land for å jobbe - men dette blir en vanskelig opplevelse for mange.

Noen presses til arbeidsutvandring av familien som sårt trenger inntekter. Andre lures av glansbildestoriene til rekrutteringsagenter som får betalt per ungdom de greier å lokke med seg. De hjemvendtes historier er ofte langt fra like rosenrøde. Hvis de orker å prate om opplevelsene sine forteller de om papirer som blir fratatt dem, lønn som uteblir, vold og seksuelle overgrep.

Med støtte fra Utviklingsfondet tar nå lokale ungdommer tak i problemene. De jobber med å forhindre at unge mennesker blir tvunget eller lurt til å emigrere, og forsøker å ta vare på dem som har det vanskelig når de kommer tilbake. Ungdommene er medlemmer i *Young Women Can Do It*, klubber som jobber for at ungdom - og spesielt jenter - skal få en bedre hverdag.

Hvis ungdom fortsatt blir tvunget til å reise etter at klubben har vært i dialog med familien rapporterer de saken til lokale myndigheter. Rekrutteringsagentene får ikke lenger jobbe i fred. Klubben finner ut hvem de er og melder dem til politiet. Arbeidet til YWCDI i Etiopia har allerede sendt en agent i fengsel. Alt dette kan de takke norske skoleelever for.

### **Økt anerkjennelse**

30. oktober 2014 var det 70-80.000 norske elever som ikke kom på skolen som vanlig. I stedet deltok de på Operasjon Dagsverk. De ga en dag av sin utdanning og jobbet

og tjente penger for at ungdom i Etiopia og Malawi skal få bedre muligheter. Programmet har fått navnet *Mitt Liv - Mine Valg* og drives av Utviklingsfondet. En av virkemidlene er å opprette de lokale ungdomskubbene kalt Young Women Can Do It (YWCDI).

Mefithe er 17 år, og medlem i Abay Atir YWCDI. Hun har selv opplevd at familien forsøkte å presse henne til å jobbe utenlands, og at de senere ville gifte henne bort. Men hun greide å stoppe det. Hun forteller at opplæringen de har fått har gitt dem både ferdigheter og selvtillit. De får vist for både seg selv og for andre at de kan få til det meste. Og de blir oftere hørt av de voksne.

- Representanter fra klubben deltar nå i møter med lærere og skoleadministrasjonen. Og vi blir lyttet til, sier Mefithe.

### **Klart vi kan!**

Biblioteket på skolen var stengt, men etter at elevene tok opp saken har skolen nå ansatt noen til å drive det. YWCDI klubber i området møtes og jobber med ulike ting i felleskap også. YWCDI har gjort at ungdommene er mer støttende overfor hverandre og solidariteten med andre har økt, forteller ungdommene i Abay Atir YWCDI.

Men Mefithe er ikke i mål. Hun vil stå på for å gi sin og andre ungdommers stemme ytterligere kraft.

- Jeg vil at beslutninger jeg tar skal aksepteres. Jeg vil at andre skal spørre meg hva jeg mener. Det er veldig viktig for meg å være med i YWCDI. Ungdom må være aktivt involvert for å skape utvikling. For meg er klubben et fellesskap som får meg til å føle at, ja, klart vi kan!



Det er i samtaler med de engasjerte ungdommene i Etiopia og Malawi at man virkelig ser hvilken positiv effekt *Mitt Liv - Mine Valg* har oppnådd på relativt kort tid. Leder for Operasjon Dagsverk 2014, Martin Gukild, var nylig i Etiopia. Der møtte han Mefithe og mange andre medlemmer i YWCDI. To år etter at arbeidet startet er han ikke i tvil om at det går i riktig retning.

- Det er tøft å se at dette funker så utrolig bra! Kunnskap og selvtillit gjør at jenter klarer



**OPERASJON DAGSVERK:** Mefthie (med stripete bannebånd) er 17 år og har selv opplevd at familien har forsøkt å presse henne til å jobbe utenlands. Nå jobber hun for at andre ungdommer skal slippe å oppleve det samme.

Foto: Lene Bakker

å endre både sin egen hverdag og å delta i familien og lokalsamfunnet. Man har klart å ta en modell fra Malawi og tilpasse den til lokale forhold i Etiopia, og man ser mange av de samme gode resultatene.

Den vakre sangen på Abay Atir skole fremføres ikke bare for underholdningens skyld. Tekstene er en del av informasjonsarbeidet til de engasjerte ungdommene. Slik håper de å nå fram til flest mulig. For de har et viktig budskap.

### **Young Women Can Do It**

Et av hovedtiltakene i Mitt liv – Mine valg er å støtte ungdommer som vil starte Young Women Can Do It klubber. Gjennom klubbene samles både jenter og gutter for å sikre at ungdom, og spesielt jenter, får sin stemme hørt. Klubbene jobber blant annet for at ungdom skal få gå på skolen, stopper tvangsekteskap og bekjemper vold, voldtekt og seksuell trakassering. At ungdom organiserer seg på denne måten er mange steder noe helt nytt.

Det finnes nå totalt 178 YWCDI klubber i Malawi med til sammen nesten 8000 medlemmer. Medlemmer i Malawi har lært bort metoden til ungdom i Etiopia, som igjen har opprettet egne slike klubber der.

Skrevet av:  
**Lene Bakker**  
Rådgiver i  
Utviklingsfondet





# Næringsutvikling som medisin mot fattigdom

**Regjeringen vil bruke bistandsmidler på norske bedrifter som satser i utviklingsland. Planen er at disse skal skape vekst og arbeidsplasser. Det er bare lurt dersom det faktisk bekjemper fattigdom.**

Katalytisk bistand er det nye «alle» snakker om. Bistand som utløser innsats fra andre, ikke minst fra privat næringsliv. Det «Afrika» vil ha er ikke lenger bistand, men økt handel og flere investeringer, sies det.

## 1 million nye jobber i Afrika

I november 2016 arrangerte Utviklingsfondet, LO og Fellestrådet for Afrika konferansen *Sammen om 1 million nye jobber i Afrika*. Næringslivsaktører, organisasjoner og myndigheter møttes for å diskutere hvordan Norge kan bidra til å skape noen av de jobbene som trengs på det afrikanske kontinentet framover. Noe av det vi har tatt med oss fra denne konferansen er at det både er muligheter og vilje til samarbeid, men det trengs mekanismer og finansiering for å få det til.

## Flere kloke hoder som må brukes

Konferansens tema tok utgangspunkt i en suksess som har blitt til en stor utfordring;

helsesituasjonen på det afrikanske kontinentet har vært i en rivende positiv utvikling de siste årene. Resultatet? En eksplosiv befolkningsvekst. Den demografiske overgangen Afrika nå står overfor, fører til en dramatiske økning i antall mennesker i arbeidsfør alder (15 til 64 år).

Arbeidsstokken vil ifølge FNs prognoser ha økt med 875 millioner mennesker innen 2050, og vil utgjøre nesten 70% av veksten i den globale arbeidsstyrken. Denne ungdomseksplosjonen kan være en fantastisk ressurs. Men det forutsetter at menneskene både overlever og brukes. De trenger en jobb. I dag leter mer enn 20 millioner unge i verden (i alderen mellom 15 og 24 år) etter sin første jobb. I 2030 vil tallet ha økt til 33 millioner. Det er ikke en prognose – denne fremtidige arbeidsstyrken er allerede født. Det er også tilfellet i Malawi hvor det estimeres at cirka 46% av befolkningen er under 14 år, mens unge mellom 15 og 24 år utgjør i overkant 20%.



**NÆRINGSLIV:** Utviklingsfondets nye diskusjonsnotat om bistand til næringsutvikling.

## Landbruk - næring for de fattige

På den afrikanske landsbygda er det allerede store utfordringer med arbeidsledighet og dårlig matsikkerhet. Den Afrikanske Unionen fremhever viktigheten av å satse på landbruket, og har som mål at det skal skapes arbeidsplasser for 30% av kontinentets unge innen verdikjeder i landbruket fram mot 2030.

I 2010 viste Malawis demografiske profil at over 60% av landets ungdom allerede er sysselsatt



SÅ VI KAN ENTEN GI  
TIL BØNDENE PÅ  
LANDSBYGDA.



ELLER DISSE FRESHE NORSKE  
GRÜNDERNE SOM VIL STARTE  
BUSINESS I AFRIKA.



**DEN NYE BISTANDEN:** Hvordan blir det når bistandsmidler skal brukes til å støtte norske bedrifters satsing i utviklingsland?

Illustrasjoner: Jenny Jordahl, Differ media.

i landbruket. Deres overlevelse er i stor grad avhengig av det de selv klarer å produsere. Flere ønsker å ha landbruk som et yrke de også får inntekter fra, men de mangler blant annet tilgang på kreditt, infrastrukturen er dårlig og det er høye kostnader på nødvendig utstyr. Det er også begrenset hvor mange ganger allerede små jordlapper kan deles opp, og en gjennomsnittlig malawisk kvinne føder fremdeles fem barn (Verdensbanken 2015). Ofte hører man at norske gårder er små, men en gjennomsnittlig norsk gård, med sine 23,5 hektar dyrka mark, er ti ganger så stor som en gjennomsnittlig familiegård i Malawi. Og også i Malawi er det store forskjeller på størrelsen. 55% av familiegårdene dyrker

under 1 hektar (100x100m), og 25% dyrker under 0,5 hektar. Det blir veldig lite jord på hvert barn i neste generasjon – og enda mindre på kommende generasjoner.

### Hvordan skal bistanden brukes?

Bør økt handel og flere investeringer erstatte tradisjonell bistand? Svaret kommer veldig an på hvem du spør. Verden ser som regel ganske forskjellig ut om man ser den fra en åker på landsbygda eller fra et regjeringskontor i Addis Ababa.

Utviklingsfondet utgir nå diskusjonsnotatet *Næringsutvikling som medisin mot fattigdom?*

hvor vi tar vi opp noen problemstillinger vi mener det er spesielt viktig å ha med seg, når bistanden endres. Vi må for eksempel vite at bistanden som kanaliseres gjennom privat næringsliv og investeringsfond har utviklingseffekt. Bistandsmidler bør primært brukes til å bekjempe fattigdom.

Skrevet av:  
**Siv Helén Strømland**  
Informasjonsrådgiver



# Utviklingsfondet går til krig

**Det er et stort potensiale for å øke avlingene i landbruket i utviklingsland. Men å få til dette krever kunnskap. Da er det godt å ha en modellbonde.**

Utviklingsfondets kampanje i 2016 tok sterke virkemidler i bruk for å nå gjennom og bli lagt merke til. Vi utfordret både befolkning og politikere til å gå til krig. Kampen mot fattigdom er den viktigste krigen vi kjemper, og landbruk er det mest effektive våpenet. Det er budskapet som har nådd flere hundre tusen nordmenn. Målet med kampanjen er å oppnå en større satsing på landbruk i norsk utviklingspolitikk.

Bildene fra disse sidene er hentet fra kampanjen. Vi ba en knippe damer i Malawi vise fram sine beste våpen i krigen mot fattigdom. Deres våpen i kampen mot fattigdom er, som for en veldig stor andel av verdens fattige, i stor grad relatert til landbruk og matproduksjon. Fotoutstillingen har blitt vist en rekke steder etter premieren på Arendalsuka i 2016, og har også vært å se i bildeserier i medier som NRK, Bistandsaktuelt og Nationen. Kampanjefilmen «Start a new war» ble sett av over 50 000 i løpet av de første to ukene på Facebook.

## Bistand på lavbluss

Det er et tydelig behov for å rette fokus mot norsk landbruksbistand. Nikolai Hegertun fra Civita beskriver norsk satsing på landbruk i utviklingspolitikken i sin rapport *Norsk landbruksbistand: Bistand på lavbluss*. Han skriver blant annet:

«Landbruk, jordsmonn, småbønder og avlingsvekst er begreper som sjelden setter dagsorden i den politiske debatten, ei heller i bistandsdebatten. Begrepene er ikke desto mindre i kjernen av vår tids største utfordringer for utvikling.»



**KRIG:** Landbruk er det beste våpenet i krigen mot fattigdom. Det var budskapet da Utviklingsfondet lanserte kampanje i 2016.



**FILM:** Kampanjefilmen ble sett av over 50.000 bare den første uka etter lansering. «Soldaten» var ikke så skummel da det viste seg at våpnene var landbruksutstyr.

Vi må se mat, helse og utdanning i sammenheng. Nok og næringsrik mat er en forutsetning både for god helse og for evnen til å lære. De store norske satsingene innen disse sektorene vil mislykkes dersom ikke folk samtidig har tilgang til nok mat.

## Sultens pris

Det er fortsatt nesten 800 millioner mennesker som sulter, i tillegg lider omlag to milliarder mennesker av såkalt skjult sult, det vil si mangel på viktige mineraler og vitaminer som kan gi varige og uopprettelige helseskader. Nesten halvparten av alle dødsfall blant barn under fem år skyldes underernæring. Sult og underernæring er verdens største helseproblem.

I tillegg truer klimaendringer verdens matproduksjon. Ingen andre sektorer er så

avhengige av velfungerende økosystemer som landbruket. Økt temperatur, svingninger i nedbørmengder og mer ekstremvær får katastrofale følger for fattige bønder og gjør det vanskelig å skaffe seg et levebrød på landsbygda i fattige land.

## Landbruk er effektivt

Bistand til utvikling av landbruket i fattige land er grunnleggende og langsiktig fattigdomsbekjempelse, og kan vise til gode resultater. Men det skaper sjelden de helt store overskriftene.

Å sikre gode levekår for dagens og framtidens generasjoner gjennom bærekraftig landbruk er den mest effektive måten vi kan skape en bedre verden. Det er det Utviklingsfondet forsøker å vise norske politikere og beslutningstakere med denne kampanjen.

## FRAMTIDENS SOLDAT

Thandiwe Nkhoma fra Malawi står i frontlinjen i krigen mot fattigdom. I dag utgjør småbønder som henne flertallet av de som sultar. Med nye våpen kan de selv komme seg ut av fattigdom. Verdensbanken slår fast at vekst i landbruket er mer enn dobbelt så effektivt for å redusere fattigdom som vekst i andre sektorer. Satsing på kvinner er spesielt effektivt.

INNOVATIVE

CARING

ARMED

HARD-WORKING

START A NEW WAR  
Ernærings- og utviklingsfondet

**SOLDAT:** Frontkjemperne i krigen mot fattigdom er bønderne. Dette var et av bildene i fotoutstillingen.

Verdensbanken er blant aktørene som slår fast at vekst i landbruket er mer enn dobbelt så effektivt for å bekjempe fattigdom som vekst i hvilken som helst annen sektor.

De globale utfordringene verden står overfor krever økt innsats og satsing på landbruksbistand, også fra norske myndigheter. Den norske innsatsen på området må intensiveres og oppskaleres. Det er på tide å gjøre mer av det vi vet virker, nemlig å satse på bærekraftig landbruk. Utviklingsfondet vil rett og slett gå til krig – mot fattigdom. Nå håper vi politikerne tar utfordringen og satser på landbruk i norsk utviklingspolitikk.

Hva synes du om kampanjen? Ta en titt på nettsiden [www.startanewwar.com](http://www.startanewwar.com) og finn ut mer!

Skrevet av:  
**Siri O. Kvalø**  
Informasjonskonsulent



**TURNÉ:** Fotoutstillingen har blitt vist en rekke steder, blant annet under Arendalsuka i august 2016.

# Sammen gjør vi en forskjell



**STØTTEKONSERT:** Lars Klevstrand holdt konsert til inntekt for Utviklingsfondet i desember 2016.

## Kjære givere, støttespillere og samarbeidspartnere

Hvert år mottar vi store og små pengegaver fra våre støttespillere. Denne støtten er helt avgjørende for at vi skal kunne hjelpe flest mulig mennesker ut av sult og fattigdom. På vegne av Utviklingsfondet og alle vi samarbeider med i Etiopia, Somalia, Malawi, Nepal, Guatemala, Nicaragua og Honduras takker vi for viktig bidrag til vårt arbeid i 2016.

### Nepal - to år senere

Takket være inntekter fra støttekonsert og mange enkeltbidrag fra våre givere, har vi hatt mulighet til å jobbe systematisk med gjenoppbygging i Nepal etter det kraftige jordskjelvet som rammet i mai 2015. En stor del av arbeidet vi gjør er å sikre langsiktig tilgang på mat. Vi gir opplæring til kvinner og menn i klimasmarte dyrkingsmetoder. Vi satser på tilgang til rent vann og kjøkkenhager hvor folk kan dyrke egen mat. Det familien ikke spiser selv, har de mulighet til å selge på det lokale markedet og dermed få en inntekt. Slik får de bedre mulighet til å spare og kjøpe det familien måtte trenge. Vi jobber også

med å reparere vannkilder som ble ødelagt under jordskjelvet. Dette arbeidet var med på å forhindre ny krise da tørken rammet Nepal i 2016. Jordskjelvarbeidet vårt har fått god respons både fra lokale myndigheter, medier og befolkningen selv.

### Tørke i Etiopia

Etiopia ble rammet av alvorlig tørke i 2016. Mange familier mistet alt de eide og måtte flytte fra hjemmene sine, mange husdyr døde og avlingene slo feil. Utviklingsfondet hjalp over 100 000 mennesker i de tørkerammede områdene til å bygge opp livene sine. Våre partnere hjalp familier med nye husdyr som sikrer både mat og inntekt, og ga folk tilgang til rent vann. I tillegg har vi delt ut såfrø, et viktig arbeid for at folk skal kunne så og dermed få gode avlinger og nok mat. Dette viktige arbeidet med å gjenoppbygge familiers livsgrunnlag hadde vi ikke klart uten støtten fra våre givere.

### Gå ikke forbi

-Hva vi velger å gjøre, sammen og alene, gjør oss til dem vi er, skaper det samfunnet vi vil ha. Men vi mennesker har en tendens til å velge bort, skyve foran oss, lukke øynene!,

- Lars Klevstrand

I desember inviterte Lars Klevstrand, Guttorm Guttormsen og Carl Morten Iversen

til konsert i Kulturkirken Jakob i Oslo. Det ble en stemningsfull kveld med tekster som handler om å bry seg. Fra scenen oppfordret Lars Klevstrand oss til å ta vare på hverandre og til internasjonal solidaritet. -Gå ikke forbi, oppfordret artistene. Overskuddet fra kvelden gikk til Utviklingsfondets arbeid med å bekjempe fattigdom og urettferdighet. Vi takker alle som kom og til alle artistene som satt fokus på de viktige spørsmålene i førjulstiden.

### Samarbeid

Takket være samarbeid med enkeltpersoner, bedrifter og organisasjoner får vi, i tillegg til økonomisk støtte, faglig hjelp til å utvikle arbeidet vårt. Slik kan vi nå ut til flere. Vi ser frem til å fortsette samarbeidet i årene fremover og til å etablere nye samarbeid.

Sammen gjør vi en forskjell i kampen for å bekjempe sult og fattigdom.



Skrevet av  
**Hafsa Maqbul**,  
Markedskoordinator

# Spireåret 2016

**Spire vokser og når stadig flere med vårt budskap. For oss er det viktig å vise at verden må forandres, men også at det er mulig å gjøre nettopp det.**

2016 var et år hvor Spire, Utviklingsfondets ungdomsorganisasjon, klarte å oppnå viktige framskritt for organisasjonen. Vi økte antall lokallag fra 7 til 10, og opprettet et helt nytt utvalg som jobber med urbanitet og bærekraftige byer. Vi har også vært tilstede på fem viktige internasjonale konferanser, noe som har gitt oss god dekning i media, erfaring med politisk arbeid på internasjonalt nivå, og ikke minst mange viktige kontakter.

## Spire vokser

Lokallagene er ryggmargen i organisasjonen, og vi er svært fornøyde med å ha gått fra 7 til 10 lokallag i 2016. Gjennom flere lokallag får vi spredt informasjon til flere, vi oppnår politisk innflytelse i flere kommuner og fylker og vi blir en tyngre aktør i studentpolitikken. Lokallagene i Spire vokser stadig i antall medlemmer og får derfor gjennomført flere informasjonsaktiviteter.

## MatBeat 2016

MatBeat, en feiring av verdens matdag 16. oktober, som er et samarbeid mellom Spire, Utviklingsfondet og FIAN Norge, har blitt en etablert tradisjon. I 2016 ble dette arrangementet gjennomført i Botanisk hage i Oslo og satte fokus på det internasjonale året for belgvekster. Belgvekster er viktige både i et bærekraftig jordbruk og for global matsikkerhet fordi de gjødsler jorden, er allsidige, kan dyrkes nesten overalt, er svært næringsrike og er en rimelig kilde til protein.

MatBeat 2016 var en liten festival arrangert på dagtid med aktiviteter for store og små. Vi loset deltagerne mellom informasjonsboder og en natursti der de fikk svare på spørsmål. Vi viste film og serverte mye forskjellig mat laget av belgvekster som linser, bønner og erter. I tillegg hadde vi appeller og kokkekonkurranse på scenen. Alle deltagere fikk et bærenett med et informasjons- og oppskriftshefte, et utvalg belgfrukter samt frø fra Losæter i Oslo som de kan plante selv. MatBeat hadde over



**SER MOT FREMTIDEN:** Utviklingsfondets ungdomsorganisasjon, Spire, får stadig nye medlemmer og lykkes stadig bedre med sine informasjonskampanjer og sitt politiske arbeid. Bildet er tatt under et seminar arrangert av organisasjonen.

1000 besøkende i løpet av dagen, og satte publikumsrekord med god margin.

## Verdens Beste Nyheter

Verdens Beste Nyheter er en informasjonskampanje og en avis som formidler gode nyheter fra utviklingsland og om internasjonale spørsmål. Konseptet er opprinnelig dansk, og finnes nå i 15 europeiske land. I Norge startet Verdens Beste Nyheter opp i 2015 og er et samarbeidsprosjekt mellom Spire, SAIH og Changemaker. På kampanjedagen i september var over 300 frivillige i sving og delte ut over 40 000 aviser i nærmere 30 norske byer og tettsteder.

Gjennom Verdens Beste Nyheter vil vi nyansere det ellers nesten utelukkende negative bildet som formidles om utviklingsland i norske medier. Slik vil vi bidra til å opplyse Norges befolkning om de positive endringene som finner sted i verden som ellers ikke når overskriftene. Denne kampanjen er viktig for å vise at det er mulig å få til endring, og at det nytter å engasjere seg for en mer bærekraftig og rettferdig verden!

## Made in..?

Spires politiske hovedsatsning i 2016 var kampanjen «Made in..?». Kampanjen setter lys på det faktum at klimagassutslipp fra internasjonal transport øker raskt, men likevel er utelatt fra den viktige klimaavtalen verdens ledere ble enige om i Paris i 2015. Paris-avtalen slår fast at vi må begrense klodens oppvarming til maks 2 grader – og helst 1,5 – sammenlignet med førindustriell nivå. Dersom utviklingen får fortsette som nå kommer utslippene fra internasjonal luft- og skipsfart til å utgjøre



**MATBEAT:** Spire samarbeidet med blant andre Utviklingsfondet om å markere verdens matdag 16. oktober med et stort arrangement i Botanisk Hage i Oslo.



**GODE NYHETER:** Ved å lage en avis med gode nyheter fra utviklingsland, var Spire med på å nyansere de overveiende negative vinklingene som preger norske medier.

40 % av verdens totale utslipp innen 2050. Vi lagde en animasjonsvideo som har blitt vist 9000 ganger på Facebook, og vi fortsetter det politiske arbeidet også i 2017.

Skrevet av  
**Anna Karlsson,**  
Leder i Spire





**SLUKKER TØRSTEN:** Tørken i Somalia rammer hardt. Utviklingsfondets partner Candlelight har satt en del av det vanlige arbeidet på vent for å kjøre ut vann til tørkerammede. Her slukker noen ungdommer tørsten ved en av deres utdelinger

Foto: Candlelight

## Styrets beretning

### Etter årsmøtet 16. juni 2016 har følgende styre fungert:

Leder: Arne Bardalen. Styremedlemmer: Astrid Solberg (nestleder), Tor Brostigen, Jarle Haarstad, Steffen Kallbekken, Siv Helen Strømmland (ansattrepresentant), Anna Karlsson (Spire). Varamedlemmer: Christian Bull, Maria Moe, Alice Ennals (ansattrepresentant).

### Virksomhetens art

Utviklingsfondet er en uavhengig miljø- og utviklingsorganisasjon som støtter fattige på landsbygda i utviklingsland i deres kamp for en bedre hverdag. Utviklingsfondet når hvert år en halv million mennesker i Afrika, Asia og Mellom-Amerika gjennom vårt arbeid.

Utviklingsfondet integrerer klimahensyn i alle våre prosjekter, blant annet gjennom konkrete klimatilpasningsprogram og analyse av sårbarhet for klimaendringer i samarbeid med lokalsamfunnet. Det er også helt avgjørende å øke fattige bønders levekår ved å øke matproduksjonen og styrke deres økonomiske bærekraft. Småbøndene må sikres mulighet for å organisere seg, øke og trygge markedsadgangen og ha adgang til nok og næringsrik mat.

I Norge arbeider vi for å skape interesse og engasjement for miljø- og utviklingsspørsmål. Spire, Utviklingsfondets ungdomsorganisasjon er spesielt viktige for å nå ut og skape engasjement blant ungdom.

Utviklingsfondet ble stiftet som egen organisasjon i 1978 og er en av få organisasjoner i Norge som kombinerer utvikling, miljø og påvirkningsarbeid i bistandsarbeidet. Virksomheten finansieres av midler fra offentlige og private givere.

I tillegg til kontoret i Mariboegate i Oslo, har Utviklingsfondet kontorer i Addis Abeba, Etiopia og i Lilongwe, Malawi.

### Styremøter

Det ble avholdt seks styremøter i 2016. Styret har behandlet til sammen 41 saker.

### Fortsatt drift

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn, da det etter styrets oppfatning ikke er forhold som tilsier noe annet.

### Arbeidsmiljø og ansatte

Ved utgangen av 2016 var det 16 ansatte ved hovedkontoret i Oslo. I tillegg var det ti

ansatte ved kontoret i Etiopia og seks ansatte ved kontoret i Malawi. Sykefraværet i 2016 var på 3,10%. Det har ikke forekommet skader, ulykker eller sykefravær som følge av arbeidsmiljøet i 2016.

### Likestilling og etnisitet

Utviklingsfondet fokuserer på å unngå forskjellsbehandling på bakgrunn av etnisitet eller kjønn, og har arbeidet mot diskriminering som en del av vårt personalarbeid. Ved årsskiftet bestod staben i Oslo av 2 menn og 14 kvinner, hvor fem ansatte hadde minoritetsbakgrunn. Ledergruppen bestod av fem kvinner. Blant styrets faste medlemmer var det tre kvinner og fire menn.

### Miljørapportering

Utviklingsfondet ble i 2014 resertifisert for tre nye år som Miljøfyrtårn. Organisasjonens aktivitet og kontordrift gjennomføres på en mest mulig miljøvennlig og ressursøkonomisk måte. Utviklingsfondets virksomhet belaster ikke miljøet utover nødvendig transport. Reisevirksomheten holdes på et lavest mulig nivå.

### Årsregnskap

Regnskapet er gjort opp med et negativt aktivitetsresultat på kr 798.054.

# Tallenes tale

## Aktivitetsregnskap for Utviklingsfondet pr 31.12.2016

<b>Anskaffede midler</b>	<b>Regnskap pr 31.12.16</b>	<b>Regnskap pr 31.12.15</b>
Offentlig tilskudd	80 625 892	98 741 350
Andre tilskudd	9 149 351	7 584 120
<b>Sum tilskudd</b>	<b>89 775 243</b>	<b>106 325 470</b>
Innsamlede midler, gaver mv	5 427 934	5 578 586
Finans og investeringsinntekter	229 366	73 094
<b>Sum inntekter</b>	<b>95 432 543</b>	<b>111 977 150</b>
<b>Forbrukte midler</b>		
<b>Kostnader til anskaffelse av midler:</b>		
Kostnader til innsamlinger	1 610 494	1 268 407
Andre kostnader til anskaffelse av midler	173 543	40 332
Sum kostnader til anskaffelse av midler	1 784 037	1 308 739
<b>Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet:</b>		
Malawi landprogram	20 336 928	18 337 342
Etiopia landprogram	32 140 608	35 325 999
Sri Lanka landprogram		181 117
Nepal landprogram	5 353 842	12 433 848
Mellom-Amerika landprogram	4 781 877	3 976 807
Agrobio og klima temaprogram	13 985 380	16 356 418
Nettverk og politikk temaprogram	3 849 807	3 441 528
Diaspora	2 524 819	2 805 217
Somaliland landprogram	3 263 182	3 285 589
Evaluering og risikoforebygging	192 204	468 044
Informasjon	3 659 055	3 816 534
Spire	687 969	1 160 402
<b>Sum kostnader aktiviteter som oppfyller formålet</b>	<b>90 775 671</b>	<b>101 588 846</b>
<b>Administrasjonskostnader</b>	<b>3 670 889</b>	<b>3 423 612</b>
<b>Sum kostnader</b>	<b>96 230 597</b>	<b>106 321 197</b>
<b>Årets aktivitetsresultat</b>	<b>-798 054</b>	<b>5 655 953</b>
Til/fra formålskapital med eksterne restriksjoner	-328 044	-1 151 448
Årets resultat, til/fra annen formålskapital	1 126 098	-4 504 505
<b>Årets formålsresultat etter avsetninger</b>	<b>798 054</b>	<b>-5 655 953</b>

## Regnskapskommentar

Aktivitetsregnskap for 2016 ga et negativt aktivitetsresultat på kr 798.054. Resultatet fra innsamlingsaktiviteten ble et overskudd på kr 328.044, som dermed ga en økning i formålskapital med restriksjoner. Administrasjonens inntekter og kostnader gikk i balanse. Korrigering av sammenhenger mellom tidligere års tilskudd, fordringer på tilskudd og gjeld til donorer, ga imidlertid en ekstraordinær kostnad på kr 1.126.098, som ble belastet annen formålskapital. Utviklingsfondets omsetning for 2016 gikk

ned sammenlignet med 2015, i hovedsak grunnet lavere offentlige tilskudd fra Regionalbevilgningen for Afrika og fra Ambassaden i Malawi, og at organisasjonen i 2015 fikk ekstraordinært nødhjelpstilskudd til arbeid etter jordskjelvet i Nepal, som ikke ble videreført i 2016. Tilskudd fra andre donorer gikk noe opp.

Innsamlet bidrag er omtrent på nivå med 2015. Utviklingsfondet har de samme økonomiske utfordringer som tidligere år. Organisasjonen

fortsetter sitt arbeid for å finne flere nasjonale og internasjonale donorer. For å gi Utviklingsfondet større sikkerhet og handlefrihet er det stort behov for å søke midler fra andre kilder enn de offentlige. Samtidig må organisasjonen fortsette satsingen på økt innsamling av midler fra private givere og fra næringslivet slik at Utviklingsfondet kan dekke egenandeler på offentlige og andre tilskudd.

**Anne-Ma Brevig,**  
Leder økonomi og administrasjon



# Vi trenger din støtte!

Bidrag fra enkeltpersoner, grupper og bedrifter i Norge legger grunnlaget for at 500 000 fattige mennesker hvert år kan få et bedre liv gjennom Utviklingsfondets prosjekter.

**Ditt bidrag er viktig!**

Send SMS med kodeord "bidra" til 2468 nå og gi 100 kr over telefonregningen.

Pengene blir brukt til prosjekter som gir fattige familier i Afrika, Asia og Mellom-Amerika ny kunnskap, større og mer bærekraftige avlinger og nye inntektsmuligheter.

**Sammen gjør vi en forskjell og endrer liv.**

**Velkommen som giver.**

Foto: Julie Lunde Lillesæter, Differ Media



**UTVIKLINGSFONDET**

